Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001698

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 14-05-2025

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Асмаковський Євгеній Володимирович
2. Yevheniy Asmakovskyi

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 091

Назва наукової спеціальності: Біологія

Галузь / галузі знань: біологія

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: 091 Біологія

Дата захисту: 08-07-2025

Спеціальність за освітою: 091 Біологія

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8924

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 34.29, 87, 87.27.05, 87.31

Тема дисертації:

1. Лісова рослинність басейну річки Снов: синтаксономія, динаміка, охорона
2. Forest vegetation of the Snov river basin: syntaxonomy, dynamics, conservation

Реферат:

1. Дисертаційна робота присвячена комплексному дослідженню лісової рослинності басейну річки Снов, аналізу синтаксономічного різноманіття, з'ясуванню особливостей рослинного покриву, його динамічних процесів та созологічної оцінки. Басейн річки Снов розташований на півночі Чернігівської області в межах Чернігівського, Корюківського та Новгород-Сіверського адміністративних районів, та займає площу 5380 км2. Регіон досліджень, відповідно до фізико-географічного районування України відноситься до фізико-географічних областей – Чернігівського та Новгород-Сіверського Полісся, що лежать у межах Дніпровсько-Донецької западини. Територія досліджень розташована у межах п'яти фізико-географічних районів цих областей. Згідно геоботанічного районування, басейн річки Снов розташований у Європейській широколистянолісовій області, Східноєвропейської провінції хвойно-широколистяних та широколистяних лісів, Лівобережнополіського округу дубово-соснових, дубових, соснових лісів, заплавних луків і евтрофних

боліт. На території басейну річки Снов представлені майже всі типи ґрунтів, характерні для Лівобережного Полісся, насамперед: дерново- слабо- та середньопідзолисті ґрунти, піщаної й супіщаної природи, частково оглеєні, в комплексі з дерново-глеєвими й болотними. Лесові острови басейну річки Снов вкриті сірими, рідше темно-сірими лісовими ґрунтами, серед яких на слабко-задренованих зниженнях поширені лучні та солончакуваті ґрунти в комплексі з болотними. Значні площі зайняті заплавами з алювіальними лучними та болотними ґрунтами. За своїм гідрологічним режимом, річка Снов належать до типу рівнинних річок, переважно снігового живлення. До лівої та правої приток річки входять 14 малих річок, також у заплаві річки Снов трапляється велика кількість боліт та малих озер. Основна частина опадів припадає на зимовий період, живлення річки також відбувається за рахунок ґрунтових вод, має місце підземне живлення річки за рахунок дренування водами з тріщин крейдяного горизонту. Встановлено, що закономірності розподілу лісової рослинності в межах території досліджень визначаються едафічними, орографічними та гідроекологічними особливостями регіону, які формують угруповання, які представлені переважно сосновими, дубово-сосновими та вільховими лісами з різним видовим набором судинних рослин, частково грабових лісів та фрагментарних ділянок з Picea abies. Упорядковані лісові території належать до 25 лісництв філій п'яти лісових господарств державного підприємства «Ліси України», а також лісового фонду, що входить до п'яти дочірніх підприємств комунального підприємства «Чернігівоблагроліс», які знаходяться в межах регіону досліджень. За результатами проведених польових досліджень та аналізу наукових робіт інших авторів, встановлено, що лісова рослинність басейну річки Снов належить до 31 асоціації, 16 союзів, 10 порядків та 8 класів відповідно. Найчисельнішими за кількістю синтаксонів рангу асоціація є класи – Vaccinio-Piceetea (6), Alnetea glutinosae (6), Quercetea robori-petraeae (4), Salicetea purpureae (4), кожен з яких, має свої ценотичні особливості. Найпоширенішими виступають соснові ліси класу Vaccinio-Piceetea, які формуються на боровій надзаплавній терасі річки Снов на дерново-підзолистих ґрунтах. Широколистяні ліси представлені угрупованнями, що належать до класів Carpino-Fagetea sylvaticae, Quercetea robori-petraeae, які збереглися лише невеликими за площею масивами, в більшій мірі на території Чернігівського Полісся, через переважання серед поверхневих порід лесових відкладів, на яких формуються сірі лісові опідзолені ґрунти. Ксерофітні лісостепові соснові ліси класу Pyrolo-Pinetea sylvestris трапляються рідко, переважно на вершинах та схилах піщаних дюн та локальних підвищень, з піщаними слабопідзолистими та дерново-слабопідзолистими борової тераси річки Снов. Заплавні ліси, які належать до класу Salicetea purpureae і Alnetea glutinosae спорадично поширені по всій території досліджень. Угруповання класу Robinietea представлені переважно молодими штучними насадженнями Pinus sylvestris, природними синантропними лісовими угрупованнями та лісосмугами. Заболочені соснові ліси класу Oxycocco-Sphagnetea поширені місцями на півночі регіону досліджень, у місцях постійного надмірного зволоження.

2. The dissertation is devoted to a comprehensive study of the forest vegetation of the Snov river basin, analysis of syntaxonomic diversity, elucidation of the features of the vegetation cover, its dynamic processes, and sozological assessment. The Snov river basin is located in the north of Chernihiv region within the boundaries of Chernihiv, Koryukivka and Novhorod-Siversk districts, and covers an area of 5380 km2. The research region, according to the physical and geographical zoning of Ukraine, belongs to the physical and geographical regions of Chernihiv and Novhorod-Siversk Polissia, which lie within the Dnieper-Donetsk depression. The research area is located within five physical and geographical regions of these regions. According to the geobotanical zoning, the Snov river basin is located in the European Broad-leaved Forest Region, the East European Province of Coniferous-Broad-leaved and Broad-leaved Forests, the Left-Bank Polissia District of Oak-Pine, Oak, Pine Forests, Floodplain Meadows and Eutrophic Marshes. The Snov river basin presents almost all types of soils typical of the Left Bank Polissia, primarily: sod-weak and medium-podzolic soils, sandy and sandy loamy, partially gleyed, in combination with sod-gley and swamp soils. The loess islands of the Snov river basin are covered with gray, less often dark gray forest soils, among which meadow and salt marsh soils are common in combination with swamp soils on poorly drained depressions. Significant areas are occupied by floodplains with alluvial meadow and swamp soils. According to its hydrological regime, the Snov river belongs to the type of plain rivers, mainly snow-fed. The left and right tributaries of the river include 14 small rivers, and there are also a large number of swamps and small lakes in the

floodplain of the Snov river. The main part of the precipitation falls on the winter period, the river is also fed by groundwater, and the river is fed underground by drainage from the cracks of the chalk horizon. It was established that the patterns of forest vegetation distribution within the research area are determined by the edaphic, orographic and hydroecological features of the region, which form groups represented mainly by pine, oak-pine and alder forests with a different species set of vascular plants, partly hornbeam forests and fragmentary areas with Picea abies. The managed forest areas belong to 25 forestry branches of five forestry enterprises of the state enterprise «Forests of Ukraine», as well as the forest fund, which is part of five subsidiaries of the municipal enterprise «Chernihivoblagrolis», which are located within the research region. According to the results of field research and analysis of scientific works by other authors, it was established that the forest vegetation of the Snov river basin belongs to 31 associations, 16 unions, 10 orders and 8 classes, respectively. The most numerous in terms of the number of syntaxons of the association rank are the classes Vaccinio-Piceetea (6), Alnetea glutinosae (6), Quercetea robori-petraeae (4), Salicetea purpureae (4), each of which has its own coenotic characteristics. The most common are pine forests of the Vaccinio-Piceetea class, which are formed on the pine suprafloodplain terrace of the Snov river on sod-podzolic soils. Broad-leaved forests are represented by groups belonging to the classes Carpino-Fagetea sylvaticae, Quercetea robori-petraeae, which have survived only in small areas, mostly in the territory of Chernihiv Polissia, due to the predominance of loess deposits among the surface rocks, on which gray forest podzolized soils are formed. Xerophytic forest-steppe pine forests of the Pyrolo-Pinetea sylvestris class are rare, mainly on the tops and slopes of sand dunes and local elevations, with sandy weakly podzolic and soddy-weakly podzolic pine terraces of the Snov river. Floodplain forests belonging to the classes Salicetea purpureae and Alnetea glutinosae are sporadically distributed throughout the study area. The Robinietea class communities are represented mainly by young artificial plantations of Pinus sylvestris, natural synanthropic forest communities and forest belts. Swampy pine forests of the Oxycocco-Sphagnetea class are common in places in the north of the study region, in places of constant, excessive moisture.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Асмаковський, Є. В. & Карпенко, Ю. О. (2024). Флористичні знахідки рідкісних видів судинних рослин на лісових територіях нижньої частини басейну річки Снов. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Агрономія і біологія», 1(55), 26–34. DOI: https://doi.org/10.32782/agrobio.2024.1.4
- Асмаковський, Є. В. & Карпенко, Ю. О. (2024). Соснові ліси нижньої частини басейну річки Снов як рефугіуми для бореальних видів судинних рослин на південній межі Чернігівського Полісся. Український журнал природничих наук, 8, 14– 24. DOI: https://doi.org/10.32782/naturaljournal.8.2024.2
- Асмаковський, Є. В. & Карпенко, Ю. О. (2024). Лісова рослинність у сучасній мережі природно-заповідного фонду басейну річки Снов (у межах України). Вісник Полтавського державного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. Серія: «Біологія та Екологія», 2(10), 8–10. DOI: https://doi.org/10.33989/2024.10.2.323670
- Асмаковський, Є. В. (2025). Синтаксономія заплавних лісів басейну річки Снов. Biota. Human. Technology, 1, 10–27. DOI: https://doi.org/10.58407/bht.1.25.1
- Карпенко, Ю. О. & Асмаковський, Є. В. (2024). Флористичні та ценотичні особливості ялинових угруповань лівобережної надзаплавної терасової частини пониззя річки Снов (Чернігівське Полісся).

Сучасні фітосозологічні дослідження в Україні: збірник наукових праць з нагоди вшанування пам'яті видатного фітосозолога, доктора біологічних наук, професора Т. Л. Андрієнко-Малюк (1938– 2016 рр.), 7, 5–9.

- Асмаковський, Є. В. & Карпенко, Ю. О. (2024). Адвентивні види у складі лісової рослинності басейну річки Снов. Сучасні фітосозологічні дослідження в Україні: збірник наукових праць з нагоди вшанування пам'яті видатного фітосозолога, доктора біологічних наук, професора Т. Л. Андрієнко-Малюк (1938– 2016 рр.), 8, 7–13.
- Асмаковський, Є. В. (2022, 9 листопада). Лісові заказники північно-західної частини басейну річки Снов як осередки збереження судинних рослин та ценокомплексів. Освітні та наукові виміри природничих наук: матеріали заочної наукової конференції, Суми, Україна. (С. 3–5).
- Асмаковський, Є. В. (2022, 24–25 листопада). Вплив бойових дій на природнопзаповідні території басейну річки Снов в межах Семенівської територіальної громади Чернігівської області. Дорожня карта реалізації Закону України «Про управління відходами»: збірка матеріалів національного форуму «Поводження з відходами в Україні: законодавство, економіка, технології», Київ, Україна. (С. 192– 193).
- Асмаковський, Є. В. (2023, 9 листопада). Заповідні урочища басейну річки Снов як осередки збереження созологічно цінних видів судинних рослин. Освітні та наукові виміри природничих наук: збірник матеріалів доповідей учасників IV всеукраїнської заочної науково-практичної конференції, Суми, Україна. (С. 3–7).
- Асмаковський, Є. В. (2023, 25–26 жовтня). Лісові заказники басейну річки Снов як осередки збереження фіторізноманіття. Євроінтеграція екологічної політики України: збірник матеріалів доповідей учасників V всеукраїнської науковопрактичної конференції, Одеса, Україна. (С. 286–288)
- Асмаковський, Є. В. & Карпенко, Ю. О. (2023, 5–6 жовтня). Багатовікові дерева басейну річки Снов як природоохоронні об'єкти категорії «ботанічна пам'ятка природи місцевого значення». Збереження вікових дерев на природоохоронних територіях: збірник матеріалів доповідей учасників IV міжнародної науково-практичної конференції, Київ, Україна. (С. 8–10).
- Асмаковський, Є. В. & Карпенко, Ю. О. (2023, September 27–29). Флористичні знахідки регіонально рідкісних видів вищих спорових судинних рослин на лісових територіях Березнянського лісництва Чернігівського лісового господарства. Natural Resources of Border Areas under a Changing Climate. The 7th International Scientific Conference: the program, abstracts, Chernihiv, Ukraine. (P. 67–68).
- Асмаковський, Є. В. (2024, 25 березня). Знахідки Gentiana pneumonanthe L. у нижній частині басейну річки Снов. Перспективні напрямки наукових досліджень лікарських та ефіроолійних культур: матеріали VI всеукраїнської науково-практичної конференції молодих вчених, Київ, Україна. (С. 239).
- Карпенко, Ю. О. & Асмаковський, Є. В. (2024, 5–8 вересня). Флористичні особливості, ценотична структура й екологічна цінність чорновільшняків пониззя басейну річки Снов. Стан і біорізноманіття екосистем Шацького національного природного парку та інших природоохоронних територій: матеріали XX всеукраїнської наукової конференції, Львів, Україна. (С. 69–71).
- Асмаковський, Є. В. & Карпенко, Ю. О. (2024, 11–12 вересня). Amelanchier ovalis у складі угруповань соснових лісів природно-заповідних об'єктів нижньої частини басейну р. Снов. Синантропізація рослинного покриву України: IV всеукраїнська наукова конференція, Київ, Україна. (С. 11–13).
- Асмаковський, Є. В. (2024, September 25–27). Охорона лісової рослинності басейну річки Снов в умовах басейнового принципу управління водними ресурсами. Biogeosphere and Socium. International Scientific Conference: the program, abstracts, Słupsk, Poland. (С. 120–123).
- Асмаковський, Є. В. (2024, 6 листопада). Історія вивчення та охорони лісової рослинності басейну річки Снов. Євроінтеграція екологічної політики 13 України: матеріали VI всеукраїнської науково-практичної конференції, Одеса, Україна. (С. 199–204).
- Асмаковський, Є. В., Карпенко, Ю. О. & Свердлов, В. О. (2024, 6 листопада). Особливості поширення Amelanchier ovalis Medik. у межах природно-заповідних територій поліської частини Чернігівської області. Євроінтеграція екологічної політики України: матеріали VI всеукраїнської науково-практичної

конференції, Одеса, Україна. (С. 475–479)

- Асмаковський, Є. В., Карпенко, Ю. О. & Антоненко, В. П. (2024, 20 листопада). Знахідка Diphasiastrum complanatum (L.) Holub. у середній частині басейну річки Снов. Крок у науку: дослідження у галузі природничо-математичних дисциплін та методик їх навчання: збірник тез доповідей всеукраїнської науковопрактичної конференції з міжнародною участю студентів, аспірантів і молодих учених, Чернігів, Україна. (С. 22–23).
- Асмаковський, Є. В. & Карпенко, Ю. О. (2024, 19 грудня). Історичні та сучасні чинники та впливи на лісові території басейну річки Снов. «Екологія. Довкілля. Енергозбереження» – 2024»: збірник матеріалів V міжнародної науковопрактичної конференції «Екологія. Довкілля. Енергозбереження», Полтава, Україна. (С. 70–74)
- Асмаковський, Є. В. & Карпенко, Ю. О. (2025, 3 лютого). Деревні інтродуценти на лісових територіях басейну річки Снов. Рослини та урбанізація: матеріали XIV Міжнародної науково-практичної конференції, Дніпро, Україна. (С. 158–160)

Наукова (науково-технічна) продукція: аналітичні матеріали

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Карпенко Юрій Олександрович
2. Yuriy O. Karpenko

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000000217038473

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дацюк Вадим Вікторович

2. Datsyuk Datsyuk

Кваліфікація: к. б. н., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-4680-6902

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут ботаніки ім. М. Г. Холодного Національної академії наук України

Код за ЄДРПОУ: 05417199

Місцезнаходження: вул. Терещенківська, буд. 2, Київ, 01601, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Скляр Вікторія Григорівна

2. Viktorija Skliar

Кваліфікація: д. б. н., професор, 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-1301-7384

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський національний аграрний університет

Код за ЄДРПОУ: 04718013

Місцезнаходження: вул. Герасима Кондратьєва, буд. 160, Суми, Сумський р-н., 40021, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кирієнко Світлана Володимирівна

2. Svitlana Kiriyenko

Кваліфікація: к.б.н., доц., 03.00.05

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0002-2960-8656

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Мехед Ольга Борисівна
2. Olha Mekhed

Кваліфікація: к. б. н., доц., 03.00.10

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-9485-9139

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради	Лукаш Олександр Васильович
Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні	Лукаш Олександр Васильович
Відповідальний за підготовку облікових документів	Василенко Тетяна Станіславівна
Реєстратор	УкрІНТЕІ
Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності	Юрченко Тетяна Анатоліївна